

## OPMERKINGEN OP HET VOORSTEL OM PLAATSVERVANGENDE RAADSHEREN TE BENOEMEN

### Magistratuur & Maatschappij

Oplossingen worden gezocht voor de gerechtelijke achterstand op het niveau van de Hoven van Beroep. Zo werd voorgesteld om in de Hoven van Beroep plaatsvervangende raadsheren te benoemen die zouden kunnen opgeroepen worden om verhinderde raadsheren of leden van het Openbaar Ministerie tijdelijk te vervangen en eveneens wanneer de bezetting niet volstaat om de hangende zaken te behandelen.

Een bespreking van dit voorstel noopt reeds tot een voorafgaande opmerking.

Een voorlopige oplossing uitwerken om de gerechtelijke achterstand weg te werken is uit den boze wanneer niet tegelijkertijd de aard, de omvang en de oorzaken zelf van deze achterstand objectief worden onderzocht. Voorlopige oplossingen houden in dergelijk geval bovendien het gevaar in dat elk onderzoek ten gronde uit de weg wordt gegaan. Meer nog, voorlopige oplossingen hebben dan al te dikwijls tot gevolg dat zij blijvend worden.

Het komt aangewezen voor dat de achterstand wordt geïsoleerd en dat wordt gezocht naar een middel om deze zo snel mogelijk weg te werken.

Evenwel mag dit geen aanleiding geven tot een verschillende behandeling van oude en nieuwe zaken. Bovendien mag een verhoogde inzet voor oude zaken niet tot gevolg hebben dat de behandeling van nieuwe zaken op zijn beurt achterstand oploopt.

Het is lovenswaardig dat de advocatuur medewerking wil verlenen; toch roept het optreden van advocaten bij de behandeling van dossiers voor de hoven van beroep tal van vragen op, niet in het minst van principiële aard.

Eerst en vooral is het niet voldoende duidelijk of de magistratuur zelf wel voldoende inspanningen levert om deze achterstand weg te werken.

Uitgangspunt moet zijn dat de bestaande middelen maximaal worden aangewend. Het ware immers weinig eervol beroep te doen op de hulp van advocaten, die zelf deelnemers zijn aan de gerechtelijke procedure, wanneer zou blijken dat de magistratuur zelf tekort is geschoten.

Het is de taak van de eerste voorzitters toe te zien op de efficiënte aanwending der beschikbare middelen en door een beleid het rendement te verhogen. De werkmethodes moeten worden aangepast: alle zaken vragen niet eenzelfde aanpak.

Nochtans dienen alle magistraten bij het beleid te worden betrokken door een herwaardering van de algemene vergaderingen. Zonder democratisering strandt elke hervorming in opgedrongen reorganisaties.

Een doortastend, onafhankelijk onderzoek is geboden omtrent de oorzaken van de achterstand. De magistraten zelf zijn niet geschikt om een dergelijk onderzoek te verrichten; een externe audit zal te weinig rekening houden met het wettelijk kader waarbinnen recht wordt gesproken. In die omstandigheden is M&M voorstander van een gemengde audit. Niet alleen voor de problemen van de hoven van beroep, maar voor deze van de rechterlijke macht in haar geheel.

Nu de magistratuur onderwerp geworden is van voortdurende kritiek van het publiek, dat twijfelt aan de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht, is het volkomen ongepast de verwarring nog te vergroten. Hoe zal de rechtszoekende begrijpen dat er een onderscheid is tussen het optreden van de advocaat voor de rechter op de zitting en het optreden van dezelfde advocaat die hij later ziet en hoort oordelen over de beslissing van een rechter in eerste aanleg? Het is niet denkbeeldig dat de functies van advocaat en rechter verward worden en het gevoel van wantrouwen tegenover de magistratuur bijkomend voedsel wordt gegeven.

Het is onaanvaardbaar dat advocaten oordelen over vonnissen van rechters voor wie zij zelf in andere zaken verschijnen. Er kan niet worden voorbijgegaan aan de draagwijdte van uitspraken in graad van beroep. Hoe kan het optreden van advocaten verantwoord worden in procedures waarin zij er belang bij hebben de rechtspraak in een bepaalde richting te duwen ten voordele van een bepaalde cliënt?

Maar er is meer: om rechter te worden werden door de wet op de werving en de opleiding zware voorwaarden geponeerd. Hoger beroep zou nu plots door goed bevonden advocaten mogen worden behandeld. Dit is een aanfluiting van hetgeen de wetgever met die wet beoogde.

Dient niet eerder samen met de advocaten te worden gezocht naar middelen die wildgroei bij het aantekenen van hoger beroep kunnen beperken en die een vlot, vlug en efficiënt verloop van de procedure voor de hoven van beroep bewerkstelligen? Een langetermijnoplossing is slechts te vinden in een grondige bezinning over het recht op hoger beroep.

Kan geen middel worden gevonden, om onverantwoord aantekenen van beroep te vermijden zonder de rechten van de rechtzoekende aan te tasten, in een volledig gemotiveerd en gestructureerd verzoekschrift in beroep? Zou, naar analogie van een aantal administratieve procedures, geen summiere procedure kunnen ingevoerd worden om evident onontvankelijke en/of ongegronde beroepen te behandelen? Moet er niet gedacht worden aan het opleggen van samenvattende conclusies, waar de partijen bij het sluiten van de debatten al hun middelen en vorderingen op synthetische wijze hernemen? Zonder een wetswijziging is het nu reeds denkbaar dat alle zaken zouden ingeleid worden voor een soort filterkamer.

Wijst een audit op een gebrek aan middelen dan is de enige oplossing een uitbreiding van kader, de creatie van een tijdelijk boventallig kader en de invoering van het ambt van referendaris, niet een zoveelste lapmiddel.

Besluit. Het besproken voorstel, dat aanvaardbaar kan lijken, zet in werkelijkheid de deur open voor de verdere aantasting van de rechterlijke macht en haar onafhankelijkheid.